Міністерство освіти і науки України Одеський національний політехнічний університет Інститут комп'ютерних систем Кафедра інформаційних систем

Лабораторна робота №10
3 дисципліни «Операційні системи»

Тема: «Керування процесами-транзакціями в базах даних. Частина 2»

Виконав:

Ст. гр. АІ-204

Дорожкін Михайло

Перевірив(-ла):

Блажко О. А.

Дрозд М.О.

Мета роботи: дослідити поведінку процесів-транзакцій в базах даних та засоби керуванням ними через механізм блокування з використанням сучасних систем керування базами даних.

2 Завдання

Для кожної транзакції підготуйте окремий термінал, в якому виконайте команду доступу до вашої БД з використанням утиліти psql.

Завдання 1. Аналіз роботи багато версійного протоколу

В завданні 1 рішення попередньої лабораторної роботи було створено таблицю з декількома рядками.

Підготуйте чотири транзакції за прикладом з рисунку 2:

- T1 отримання номеру транзакції, внесення нового рядка в таблицю та перегляд вмісту таблиці;
- Т2 постійний перегляд вмісту таблиці
- T3 видалення рядку з наступною відміною цієї операції;
- Т4 зміна значення однієї з колонок рядка.

В операцію читання рядка таблиці додайте системні колонки хтіп, хтах.

На кожному кроці виконання транзакції переглядайте значення колонок хmin, хmax.та зробіть відповідні висновки.

Завдання 2. Аналіз стану транзакцій на різних рівнях багаторівневого блокування

Виконайте послідовно в двох терміналах наступні комбінації блокувань таблиці: IX-IS, SIX-IX, SIX-IS. Надайте висновки про сумісність блокувань.

Для кожної комбінації блокувань перед завершенням 1-ї транзакції (яка розпочалася раніше) в додатковому терміналі через команду psql отримайте данні про стан транзакцій (таблиця pg locs).

Завдання 3. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій на різних рівнях ізоляції транзакцій

Підготуйте транзакції, які було створено у завданні 3.1 рішення попередньої лабораторної роботи, а саме, створіть дві транзакції, кожна з яких повинна включати такі операції:

- операція читання першого рядку таблиці;

- операція редагування однієї із змінних таблиці в першому рядку;
- повторна операція читання першого рядку таблиці;
- операція фіксації всіх змін.
- 1.1 Виконайте роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції READ

СОММІТЕ В. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

- 1.2 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції REPEATABLE READ. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.
- 1.3 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції SERIALIZABLE. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

Завдання 4. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій при наявності тупикових ситуацій.

- 3.1 Виконайте модифікацію транзакцій так, щоб вони призводили до тупикової ситуації.
- 3.2 Виконайте дві модифіковані транзакції.

Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та яка призвела до тупику. Дайте свої висновки з урахуванням:

- ідентифікаторів процесів
- номерів транзакцій.

Виконання завдань:

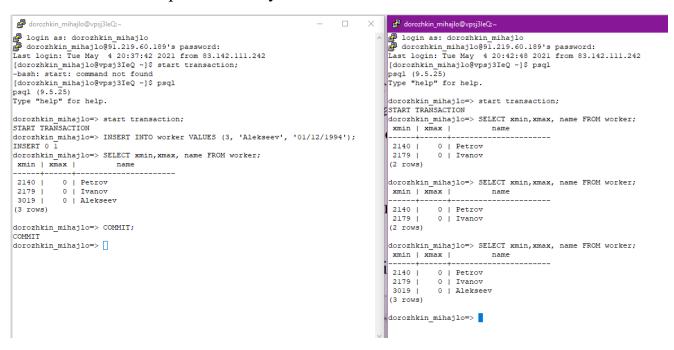
Завдання 1. Аналіз роботи багато версійного протоколу

В завданні 1 рішення попередньої лабораторної роботи було створено таблицю з декількома рядками. В операцію читання рядка таблиці додайте системні колонки хтіп, хтах.

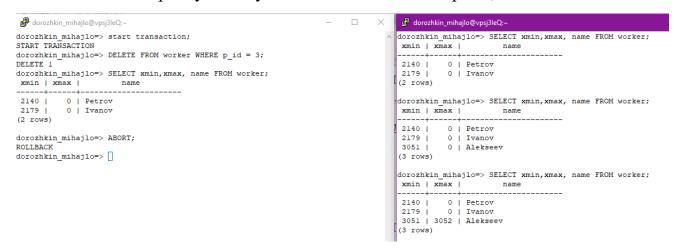
На кожному кроці виконання транзакції переглядайте значення колонок хтіп, хтах. та зробіть відповідні висновки.

Підготуйте чотири транзакції за прикладом з рисунку 2:

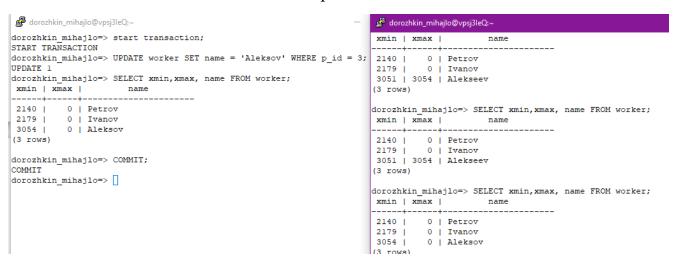
- T1 отримання номеру транзакції, внесення нового рядка в таблицю та перегляд вмісту таблиці;
- Т2 постійний перегляд вмісту таблиці

Т3 – видалення рядку з наступною відміною цієї операції;

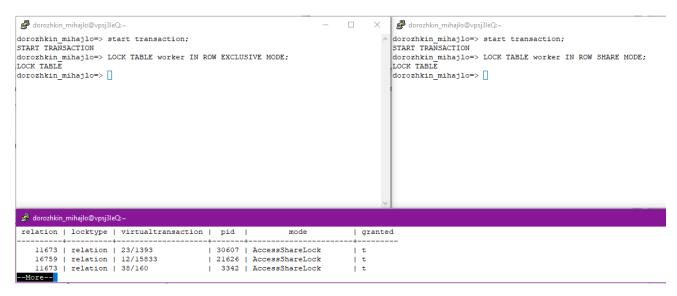
Т4 – зміна значення однієї з колонок рядка.

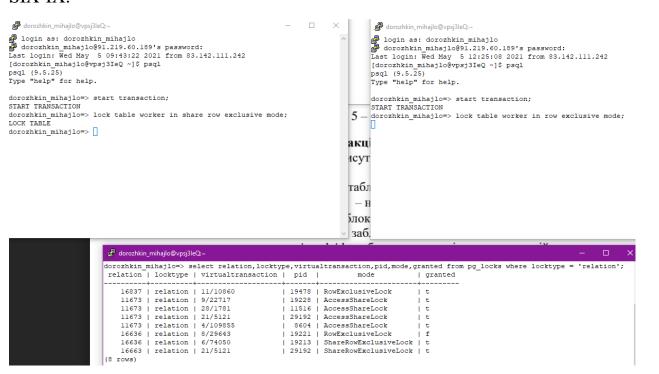
Завдання 2. Аналіз стану транзакцій на різних рівнях багаторівневого блокування

Виконайте послідовно в двох терміналах наступні комбінації блокувань таблиці:

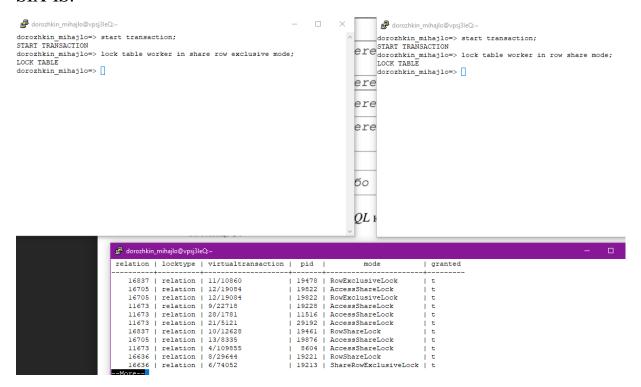
IX-IS:

SIX-IX:

SIX-IS:

Надайте висновки про сумісність блокувань.

Можна зробити висновок, що тільки блоки SIX-IX не ϵ сумісними з наведених трьох прикладів.

Для кожної комбінації блокувань перед завершенням 1-ї транзакції (яка розпочалася раніше) в додатковому терміналі через команду psql отримайте данні про стан транзакцій (таблиця pg_locs).

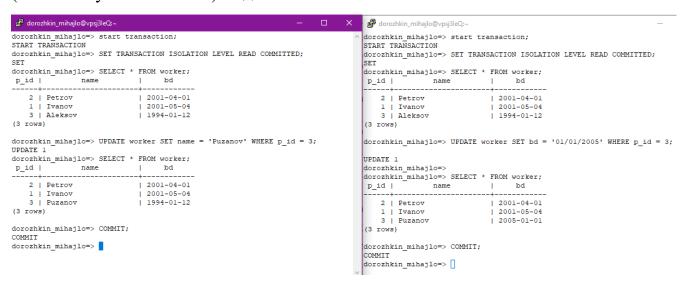
Завдання 3. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій на різних рівнях ізоляції транзакцій

Підготуйте транзакції, які було створено у завданні 3.1 рішення попередньої лабораторної роботи, а саме, створіть дві транзакції, кожна з яких повинна включати такі операції:

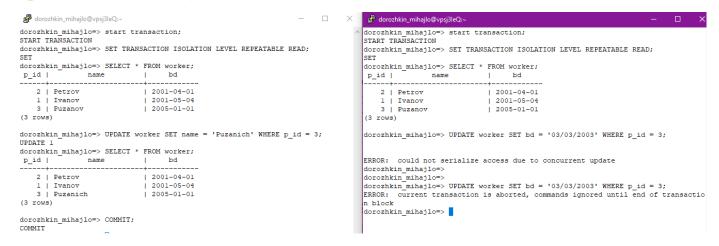
- операція читання першого рядку таблиці;
- операція редагування однієї із змінних таблиці в першому рядку;
- повторна операція читання першого рядку таблиці;
- операція фіксації всіх змін.

Транзакція 1	Транзакція 2
START TRANSACTION	START TRANSACTION
SELECT * FROM worker WHERE p_id	SELECT * FROM worker WHERE
= 1;	p_id = 1;
UPDATE worker SET name = 'Puzanov'	UPDATE worker SET bd = '01/01/2005'
WHERE $p_id = 1$;	WHERE $p_id = 1$;
SELECT * FROM worker WHERE p_id	SELECT * FROM worker WHERE
= 1;	$p_id = 1;$
COMMIT;	COMMIT;

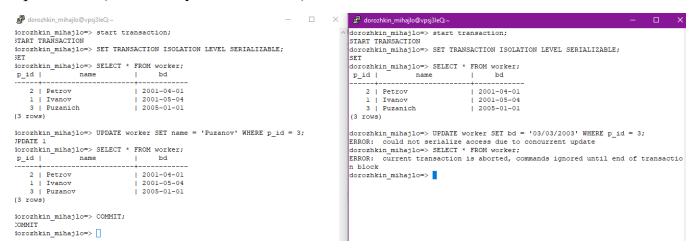
1.1 Виконайте роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції READ COMMITED. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

1.2 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції REPEATABLE READ. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

1.3 Повторіть роботу транзакцій при умові їх роботи на рівні ізоляції SERIALIZABLE. Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та дайте свої висновки.

Завдання 4. Керування квазіпаралельним виконанням транзакцій при наявності тупикових ситуацій.

3.1 Виконайте модифікацію транзакцій так, щоб вони призводили до тупикової ситуації.

Транзакція 1	Транзакція 2
START TRANSACTION	START TRANSACTION
UPDATE worker SET name = 'Puzanov'	UPDATE worker SET bd = '03/03/2003'
WHERE $p_id = 3$;	WHERE $p_id = 2$;
UPDATE worker SET bd = '01/01/2005'	UPDATE worker SET name =
WHERE $p_id = 2$;	'Puzanich' WHERE p_id = 3;

3.2 Виконайте дві модифіковані транзакції.

Проаналізуйте реакцію СКБД на операцію UPDATE 2-ї транзакції (яка виконується пізніше) та яка призвела до тупику. Дайте свої висновки з урахуванням:

- ідентифікаторів процесів
- номерів транзакцій.

```
∰ dorozhkin_mihajlo@vpsj3leQ:~
dorozhkin_mihajlo=> start transaction;
                                                                            dorozhkin mihajlo=> start transaction:
  prozhkin_mihajlo=> UPDATE worker SET name = 'Puzanov' WHERE p_id = 3;
                                                                             orozhkin_mihajlo=> UPDATE worker SET bd = '12/12/2005' WHERE p_id = 2;
                                                                           UPDATE 1
 dorozhkin_mihajlo=> UPDATE worker SET name = '03/01/1987' WHERE p id = 2;
                                                                            dorozhkin_mihajlo=> UPDATE worker SET name = 'Aleksovich' WHERE p_id = 3;
                                                                           ERROR: deadlock detected
DETAIL: Process 25731 waits for ShareLock on transaction 3420; blocked by pro
 dorozhkin_mihajlo=>
                                                                            Process 19213 waits for ShareLock on transaction 3421; blocked by process 2573
                                                                           THINT: See server log for query details.

CONTEXT: while updating tuple (0,18) in relation "worker" dorozhkin_mihajlo=>
 dorozhkin_mihajlo@vpsj3leQ:~
For more details see ps(1).
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -u postfres -o pid,ppid,stat,cmd | egrep "dorozhkin_mihajlo"
error: user name does not exist
ps [options]
 Try 'ps --help <simple|list|output|threads|misc|all>'
  or 'ps --help \langle s|1|o|t|m|a\rangle'
 for additional help text.
For more details see ps(1).
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -u postgres -o pid,ppid,stat,cmd | egrep "dorozhkin_mihajlo"
25731 8763 Ss postgres: dorozhkin_mihajlo dorozhkin_mihajlo [local] idle
[dorozhkin mihajlo@vpsj3IeQ ~]$ ps -u postgres -o pid,ppid,stat,cmd | egrep "dorozhkin mihajlo"
25731 8763 Ss postgres: dorozhkin_mihajlo dorozhkin_mihajlo [local] idle
26934 8763 Ss postgres: dorozhkin mihajlo dorozhkin mihajlo [local] idle in transaction
26993 8763 Ss postgres: dorozhkin mihajlo dorozhkin mihajlo [local] idle in transaction (aborted)
[dorozhkin_mihajlo@vpsj3IeQ ~]$
```

Висновок: Під час виконання лабораторної роботи ми дослідили поведінку процесів-транзакцій в базах даних та засоби керуванням ними через механізм блокування з використанням сучасних систем керування базами даних.